

«Мудрість народних байок: П. Гулак-Артемівський»

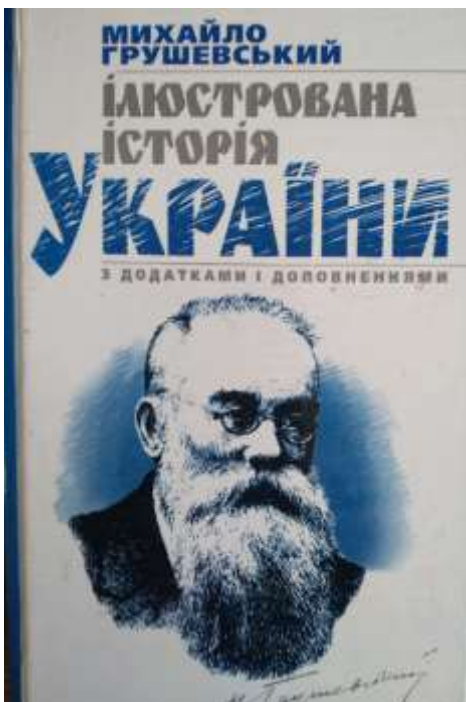
(до 235-річчя від дня народження П.П. Гулака-Артемівського, українського письменника, перекладача, вченого (1790–1865))

Видатні постаті в історії України (IX-XIX ст.). Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети : довід. вид. / В. І. Гусев, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев [та ін.]. — Київ : Вища школа, 2002. — 359 с.

У виданні наведено біографічні відомості, стисло висвітлено суспільно-політичні погляди та роль і місце кожної особи в історичному розвитку України. Вміщено короткі історичні портрети громадських, політичних і культурних діячів України, починаючи від виникнення Київської Русі й до кінця XIX ст. Окрема стаття присвячена Петру Гулаку-Артемівському, де зазначено, що увійшов у нову українську літературу, як поет-байкар. У творчому освоєнні жанру він ішов від широкої байки-казки через байку — приказку до власне байки.

Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / М. Грушевський; уклад.: Й. Й. Брояк, В. Ф. Верстюк. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. — 736 с. : іл.

Видання в цілому зображує становлення й розвиток народу, економіки, культури та державності України. Книга приваблює яскравим художнім стилем і читається, як захоплюючий літературний твір. В частині 6 «Українське Відродження», розповідається про діяльність П. П. Гулака-Артемівського, як автора чудових віршів та байок.

Гулак-Артемівський П. П. Твори / П. П. Гулак-Артемівський; упоряд., вступ. стаття і примітки Б. А. Деркача. — Київ : Дніпро, 1978. — 160 с.

До збірки творів визначного українського письменника П. П. Гулака-Артемівського (1790-1865) ввійшли кращі твори, насамперед байки, де поет порушував актуальні проблеми часу та оригінальні і перекладні поезії, статті, листи.

«А Добрість не вважа на злії язика,
Не пристають людські до неї побрехеньки,
І як в калюжах в дощ хлюпоцуться гуски,
То, стрепенувшись, вп'ять
виходять з їх сухенькі, -
Так Добрість чепурна виходить із брехні...»

(з першого українського вірша П. П. Гулака-Артемівського «Справжня Добрість (Писулька до Грицька Прокази)», 1817 р.).

Гулак-Артемівський П. П. Твори / П. П. Гулак-Артемівський; вступ. стаття М. Пивоварова. — Київ : Державне видавництво художньої літератури, 1956. — 88 с.

У вступній статті до збірки розповідається, що літературна спадщина П Гулака-Артемівського складається з байок, віршованих і прозових послань, балад, і віршів побутового характеру. Найцінніша частина художніх творів поета — байки. За тематично-жанровими ознаками їх можна поділити на дві групи: байки-казки побутового характеру і байки-приказки. Байки і балади відзначаються майстерністю віршування, гнучкістю і виразністю мови, досконалістю поетичної техніки.

Довідник з історії України (А-Я) / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста; Ін-т істор. досліджень; Видавництво «Генеза». — 2-ге вид., доопрац. і допов. — Київ : Генеза, 2001. — 1136 с. — (Десятій річниці незалежності України присвячується).

Друге видання довідника з історії України включає в одній книзі три томи першого видання довідника.

Окрема стаття присвячена життю та діяльності П. П. Гулака-Артемовського. Він набув популярності своїми байками. Належав до числа фундаторів “Українського часопису”.

Історія міста Харкова : з найдавніших часів до кінця ХІХ століття : навч. посіб. / упоряд. : О. Є. Кононенко ; Управління освіти Харківської міської ради ; Науково-методичний педагогічний центр. — Харків : Торнадо, 2001. — 128 с.

Посібник складений на основі наукових досліджень харківських вчених історії міста Харків. Про громадську та літературну діяльність П. П. Гулака-Артемовського розповідається у темі 6 “Театральне, музичне, образотворче мистецтво, література у місті Харкові в ХІХ столітті”, де розповідається проте, що П. Гулак-Артемовський виявив себе поетом з великим природним художнім даруванням. Художні образи його байок вилились з усією блискучістю і силою рідної йому українською мовою.

Історія рідного краю (Харківщинознавство). II частина : навч. посіб. / Б. П. Зайцев, В. В. Скирда, В. В. Воропаєва [та ін.]. — Харків : Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2002. — 180 с.

Друга частина навчального посібника “Історія рідного краю” (Харківщинознавство) охоплює історію Харківщини від XVII ст. до наших часів. Поданий матеріал ґрунтується здебільшого на історичних документах. Показані побут, політичний, адміністративно-територіальний устрій Харківщини та її населення, стан освіти, мистецьке життя та багато іншого.

Про діяльність П. П. Гулака-Артемівського у нашому місті розповідається в окремій статті § 4 “Розвиток культури на Харківщині в XIX ст.”, розділ VII “Харківщина в XIX ст.” Його байки користувалися великою популярністю та любов’ю серед народу бо були написані чудовою, яскравою народною слобідсько-українською говіркою.

Історія української літератури XIX століття : підручник. У 2-х кн. Кн. 2 / М. Г. Жулинський, М. П. Бондар, Л. О. Гаєвська [та ін.]; за ред. М. Г. Жулинського. — Київ : Либідь, 2006. — 712 с.

Другу книгу даного видання присвячено розгляду явищ української літератури 60-90-х років XIX ст., надзвичайно вагомому етапові розвитку національного письменства - і з погляду складників мистецького процесу, і щодо художніх здобутків. Саме того періоду українське письменство здобуває характеристики, які переконливо засвідчують його національну самобутність і за якими визначаємо його як письменство класичне. Розглянуто значення літературної спадщини П. П. Гулака-Артемівського в контексті даного періоду.

Історія Харківського університету за двісті років : систематичний бібліогр. покажч. У 3-х ч. Ч. 1-3 / уклад. : М. Г. Швалб, В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицька [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Центральна наукова бібліотека. — Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. — 752 с.

З 1841 по 1849 рік П. П. Гулак-Артемівський був ректором Харківського університету. У розділі 20 даного видання «Літературно-художня діяльність викладачів та студентів Харківського університету» багато місця приділено літературно-журналістській діяльності вчених та випускників, зокрема П. Гулака-Артемівського.

Кононенко О. Є. Харківщинознавство : навч. посіб. / О. Є. Кононенко ; Л. С. Шульженко ; за ред. Л. Д. Покроєвої ; Головне управління освіти і науки ХОДА ; Харківський обласний наук.-метод. ін-т безперервної освіти. — Харків : Гімназія, 2002. — 304 с.

У навчальному посібнику зібраний матеріал з минулого і сьогодення Харківської області, висвітлюються етапи її розвитку, становлення як великого промислового, наукового, освітнього і культурного регіону України. Посібник складений на основі наукових досліджень харківських учених. Центром літературного руху в Харкові в ХІХ ст. був Харківський університет. Український літературний рух виник як природне бажання виразити українське народне життя рідною українською мовою. Блискучими представниками цього руху в Харкові були П. П. Гулак-Артемівський та Г. Ф. Квітка-Основ'яненко.

Короткий довідник з історії України / І. Ф. Курас, М. О. Багмет, І. І. Федьков [та ін.]. — Київ : Вища школа, 1994. — 255 с.

У довіднику вміщено короткі статті, в яких розповідається про найголовніші події й факти з історії українського народу, про державних і громадських діячів і митців України, пояснюються найбільш уживані нині соціологічні й політологічні терміни. Є стаття, присвячена П. П. Гулаку-Артемівському, в якій написано: «В літературі виступив як байкар».

Українська література ХІХ століття. Хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. Н. М. Гаєвська. — Київ : Либідь, 2006. — 1328 с.

У хрестоматії вміщено твори 60 письменників, які виступали в літературі впродовж ХІХ ст. - від початку до 90-х років. Представлена низка творів (балад та байок) П. Гулака-Артемівського.

Харків — моя мала Батьківщина : навч. посіб. / за ред. І. Ф. Прокопенка ; Міністерство освіти і науки України ; Харків. держ. педагог. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків : ОВС, 2003. — 544 с.

Посібник присвячений історії та сучасності міста Харкова. У книзі характеризуються особливості природного середовища, історія, населення, економіка, культура, освіта, наука ; висвітлюється роль Харкова і Слобожанщини в національному відродженні України, подаються відомості про видатних діячів Харківщини. У розділі VI “Культура і мистецтво”, глава “Історія літературного життя” розповідається про участь П. П. Гулака-Артемовського у літературному процесі нашого краю.

Харківський університет в образотворчому мистецтві : альбом / за заг. ред. В. С. Бакірова; наук. ред. С. І. Посохов; уклад. : М. І. Боброва, І. М. Дончик, С. М. Куделко [та ін.]. — Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. — 148 с.

Альбом репрезентує образи Харківського університету в творах мистецтва. Об'єктами відображення є будівлі університету, його діячі та вихованці, деякі важливі події університетської історії. До видання увійшли живописні та графічні роботи, барельєфи, фрески, скульптура, витвори майстрів граверного та медальєрного мистецтва. Чимало із представлених у альбомі творів сьогодні прикрашають інтер'єри університетських будівель та символічно позначають університетський простір серед них є і присвячені П. Гулаку-Артемовському На сторінці 74 вміщено фото пам'ятника П. Гулака-Артемовського (2017 р. архітектора С. Г. Чечельницького)